

University of Niš
Faculty of Philosophy
18105 Niš · Čirila i Metodija 2 · P.O. Box 91
Phone +381 18 514 312 · Dean's office: + 381 18 514 311
Fax: +381 18 514 310 · e-mail: info@filfak.ni.ac.rs

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
18105 Ниш · Ћирила и Методија 2 · Пош. фах 91
Телефон-централа: (018) 514 312 · Деканат: (018) 514 311
Факс: (018) 514 310 · умејл: info@filfak.ni.ac.rs

www.filfak.ni.ac.rs

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА И НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА АКАДЕМСКЕ 2022/2023. ГОДИНЕ – ЈЕСЕЊИ СЕМЕСТАР

Ниш, мај 2024. године

www.filfak.ni.ac.rs

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА ВРЕДНОВАЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА У ЈЕСЕЊЕМ СЕМЕСТРУ АКАДЕМСКЕ 2022/2023. ГОДИНЕ

I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Сагласно општим актима попут Закона о високом образовању, Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и појединачних званичних прописа и докумената Филозофског факултета (Правилника о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета, Правилника о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета и Правилника о спровођењу поступка за самовредновање и оцењивање квалитета Филозофског факултета) предвиђене су области обухваћене поступком самовредновања квалитета. Кључна област према којој се константно организују и усмеравају активности Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета јесте област квалитета наставе и студијских програма. Устаљена пракса и дефинисане процедуре поступног праћења и контроле квалитета наставног процеса спроводи се кроз студентске евалуације, и то два пута годишње. Иако спровођење студентских евалуација потпада под један од захтева и критеријума који је неопходно постићи прописаним стандардима квалитета, Филозофски факултет као високошколска установа која своје делатности усмерава ка пружању образовних услуга у области друштвено-хуманистичких наука посебно третира „глас“ студената и „инпуте“ који од њих долазе. Из тих разлога, у оквиру ове установе кад год се прилике за то укажу спровode се и додатне активности како би се квалитет наставног процеса што објективније сагледао, те и уважила искуства и предлози настали додатним сагледавањем реалног стања и евентуалних проблема. Самим тим, Центар за унапређење квалитета своје основне и додатне активности оријентише ка што непристраснијем, обухватнијем и конзистентнијем прикупљању, третирању и тумачењу информација које долазе од студената а тичу се квалитета наставног процеса. Редовно спровођење поступка вредновања квалитета наставног процеса на Основним академским студијама по департаментама и предметима реализује се, као што је наведено, у два периода до завршетка академске године. Тачније, упитници за евалуације квалитета наставног процеса доступни су студентима након одслушаног сваког семестра и након реализације првих испитних рокова по завршетку пролећног и јесењег семестра. Ова процедура се поштује с обзиром на то да су у инструментаријуму за евалуацију садржани и искази који се односе на процене о објективности оцењивања. Како би студенти дали своје процене овог елемента неопходно је да прођу кроз процес полагања испита и оцењивања на истима бар у једном испитном року. Генерално, за сваки вредновани елемент

квалитета наставног процеса инструмент садржи низ исказа (квалитет наставе - 8 исказа, квалитет наставног материјала - 4 исказа, објективност оцењивања - 3 исказа и квалитет наставног особља/наставника и сарадника - 6 исказа) на које студенти чекирају степен свог слагања на петостепеној скали (од 1 - најнижи степен слагања до 5 - највиши степен слагања са датим тврдњама). Након вредновања исказа за сваки појединачни елемент у евалуативном листу, студентима је дата могућност да кроз посебне одељке изнесу сопствена мишљења и коментаре у наративној форми у односу на вредновани елемент. Према уобичајеној методологији и путем основних статистичких поступака подаци се обрађују и анализирају, а такође се и представљају у виду извештаја. С тим у вези, у оквиру овог извештаја иложена је базична анализа дескриптивних података и процена тренутног стања по питању квалитета наставног процеса у јесењем семестру академске 2022/2023. године. Како добијени подаци не дају простора за шира тумачења, извештај је допуњен краћом дискусијом основних резултата и употпуњен компаративном анализом у односу на податке студентских евалуација наставног процеса у истом семестру претходне две академске године. На овај начин стиче се увид у извесне осцилације у позитивном или негативном смеру, како на нивоу појединачних департмана и предмета, тако и свеукупно гледано на нивоу Факултета.

Студентско евалуирање вршено је *online* анкетирањем, успостављањем оптималне и рационалне информатичко-техничке организације и подршке. Студенти су евалуацијама приступали путем својих студентских налога са било које локације и са било ког уређаја који поседују – десктоп, таблет, рачунар, мобилни телефон, итд. Дакле, учешће у евалуацијама није захтевало директан приступ анкети са рачунара на факултету већ приступ са сопственог студентског налога са било које локације. Оваква организација чини се не само логичном већ и оправданом у погледу постизања што веће објективности и заштите анонимности студената на слободном терену, а то им је обезбеђено управо захваљујући ванинституционалном приступу анкетирању. Тиме се врши покушај редукције иницијалног скептицизма студената по питању анонимности и пристрасности.

Учешће у евалуацији квалитета наставног процеса студенти су узели након реализације наставе у јесењем семестру и након спроведеног јануарског испитног рока. Тако су током пријаве жељених испита за први наредни испитни рок, тј. априлски приликом приступа свом електронском индексу имали могућност да попуне анкету. Сам поступак анкетирања студената спроводи се у складу са одредбама Правилника о студентском анкетирању и вредновању квалитета студија Универзитета у Нишу (8/16-01-007/07-005 од 6.11.2007). Комисија за унапређење квалитета Филозофског факултета која делује унутар Центра за унапређење квалитета факултета прецизирала је методологију и динамику анкетирања студената, садржину анкетних упитника, водећи се релевантним показатељима квалитета, начин припремања и складиштења електронског анкетног материјала,

начин обраде података, политику чувања података, креирање извештаја и модалитета презентовања прикупљених података према интересним странама. Важно је напоменути да се у поступцима периодичног анкетирања поред чланова Центра за унапређење квалитета активно укључују и службе Факултета. Поред њих кључни учесници су и студенти - чланови Студентског парламента који на себе преузимају обавезу и одговорност правовременог информисања студената о почетку анкетирања, начину приступа евалуативним листићима, значају и вредности непристрасног и рационалног процењивања квалитета наставног процеса, као и механизмима за постизање потпуне анонимности и транспарентности овог процеса. Јасно је да је улога студентских организација као и студената чланова Центра за унапређење квалитета вишеструка и за ваљану организацију поступка вредновања квалитета наставног процеса од кључног значаја.

Центром за унапређење квалитета у чијој је ингеренцији обезбеђење и унапређење квалитета у свим областима вредновања руководи доц. др Иван Николић, а чланове центра чине наставници, сарадници, ненаставно особље и представници студената са свих нивоа студија, а који су иначе именовани од стране Наставно-научног већа на предлог департмана, секретаријата и студентског парламента. Чланови центра истовремено чине и Комисију за унапређење квалитета Филозофског факултета и у свом саставу поред продекана за наставу (проф. др Гордане Ђигић) који прати њен рад, и управника тренутно броји укупно 17 чланова и то:

Наставно особље

1. Др Бранко Горгиев, редовни професор (Центар за стране језике)
2. Др Слађана Ристић Горгијев, редовни професор (Департман за филозофију)
3. Др Јелена Лепојевић, ванредни професор (Департман за руски језик и књижевност)
4. Др Драгана Јовановић, ванредни професор (Департман за педагогију)
5. Др Ивана Миљковић, ванредни професор (Департман за француски језик и књижевност)
6. Др Мирослав Пешић, ванредни професор (Департман за историју)
7. Др Бојана Вранић, доцент (Департман за социјалну политику и социјални рад)
8. Др Владимир Фигар, доцент (Департман за англистику)
9. Др Ивана Стаменковић, доцент (Департман за комунологију и новинарство)
10. Др Марина Ђукић Мирзајанц, доцент, (Департман за немачки језик и књижевност)
11. Др Миљана Спасић Шнеле, доцент (Департман за психологију)
12. Др Јелена Стопић, доцент (Департман за србистику)
13. Невенка В. Јанковић, наставник страног језика (Центар за стране језике)

Ненаставно особље

14. Александра Ристић, стручни сарадник (Служба за наставу и студентска питања)
15. Марјан Милчић, технички секретар (Центар за унапређење квалитета)

Студенти

16. Марко Сотировић, студент продекан (Основне академске студије социологије)
17. Анђела Лазић, студент (Основне академске студије историје)

Ваљало би напоменути да Центар за унапређење квалитета у свом уобичајеном саставу има 20 чланова. Међутим, у тренутном саставу има 17 чланова, будући да се чекају одлуке Департмана за социологију и представника студената о заменама њихових представника. Након следеће седнице ННВ-а на нашем факултету и ова места биће употпуњена.

Према већ устаљеној пракси управник Центра за унапређење квалитета на бази добијених података сачињава Извештај о спроведеној студентској евалуацији квалитета наставног процеса након чега следи његово разматрање од стране Комисије за унапређење квалитета, усвајање и прослеђивање у даљу процедуру ка надлежним телима Факултета и Универзитета (Наставно научно веће Филозофског факултета и Центар за унапређење квалитета Универзитета у Нишу).

II РЕЗУЛТАТИ АНКЕТИРАЊА

1. Основне академске студије англистике

Табела 1. Број и проценат студената англистике који су попунили анкету

Основне академске студије англистике	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	90	74
	2	64	55
	3	71	61
	4	64	58
	Укупно	289	248

Табела 2. Просечне оцене студената англистике према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС англистике
Искази о квалитету наставе	4,53
Искази о квалитету наставног материјала	4,60
Искази о објективности оцењивања	4,57
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,65
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,66

У Табели 2 су приказани резултати процене квалитета наставног процеса у односу на дефинисане елементе, при чему се просечне оцене студената Англистике крећу у распону од 4,53 до 4,66. Премда су све оцене процењиваних елемената на изразито високом нивоу, ипак постоје минималне разлике међу њима. Тако се најниже просечне вредности могу приметити код квалитета наставе 4,53 и објективности оцењивања 4,57, што сугерише да студенти Департмана за англистику изражавају нешто нижи ниво задовољства овим елементима у односу на квалитет наставног материјала 4,60 и наставног особља 4,65 и 4,66. Интересантан је податак да се готово идентичне просечне оцене читавају код квалитета рада наставника и квалитета младих сарадника. Дакле, студенти Англистике високо вреднују наставни кадар задужен за извођење теоријске и практичне наставе. Даљим прегледом података појединачно по предметима и наставном особљу задуженом за реализацију наставе од прве до четврте године основних академских студија у које Комисија за унапређење квалитета има увид и уз узимање у обзир броја испитаника (минимум 10, максимум 99) који су процењивали дате елементе, може се констатовати да се просечан распон оцена креће од врло добрих (најнижа 3,56 до одличних 5,00. Премда наведени резултати говоре у прилог високог задовољства студената Департмана за англистику свим вреднованим показатељима квалитета, увидом у појединачне резултате по предметима могуће је детектовати одређена места за унапређења попут уважавања обавеза студената приликом одређивања термина за проверу квалитета знања, припремљености сарадника за наставу, разумљивог и јасног презентовања садржаја, подстицања активног учешћа на настави те и доступности наставника за консултације (опсег појединачних оцена код најниже вреднованог предмета се креће од 3,18 до 3,88. Овај резултат донекле је разумљив с обзиром на то да се на Департману за англистику уписује велики број студената те је постизање максималног учешћа студената у наставном процесу и обезбеђивање константне доступности сарадника за велики број студената тешко постићи, посебно ако се ради о предметима и сарадницима који нису са матичног департмана, и који не негују исти стил рада као наставни кадар Департмана за англистику. Такође, вишегодишња оријентисаност на предмете из филолошке области умногоме може утицати и на њихове процене елемената који се односе на

предмете и сараднике нефилолошке оријентације, а који су заступљени у одређеном проценту и на студијском програму за англистику. И поред тога, високе оцене сваког појединачног вреднованог елемента квалитета наставног процеса на овом департману не дају посебног основа за предузимање одређених мера за унапређивање већ праћење даљег тока и подстицај за даље одржавање оваквог тренда.

2. Основне академске студије историје

Табела 3. Број и проценат студената историје који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије историје	1	34	22
	2	25	21
	3	17	17
	4	19	16
	Укупно	95	76

Табела 4. Просечне оцене студената историје према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС историје
Искази о квалитету наставе	4,72
Искази о квалитету наставног материјала	4,77
Искази о објективности оцењивања	4,76
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,77
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,72

Просечне вредности процењиваних елемената квалитета наставног процеса на студијском програму за историју крећу у опсегу од 4,72 до 4,77 (Табела 4). Студенти показују висок степен сагласности са исказима свих вреднованих елемената. Гледано од најнижих до највиших просечних оцена могло би се констатовати да студенти историје ниже вреднују квалитет сарадника и квалитет наставе у односу на све остале процењиване елементе. Интересантна је чињеница да се највише, али и идентичне оцене детектују код квалитета наставног материјала и квалитета наставника, што сугерише да су студенти једнако задовољни овим елементима. Слична је ситуација и са објективношћу оцењивања где примећујемо готово идентичну оцену као и код претходна два елемента. Свакако, резултати указују на респонзивност наставника и ефективност у погледу добре организације и реализације наставе. Премда су и најниже оцењени елементи високих просечних

оцена, ипак је важно у наредним периодима спроводити континуирано праћење нивоа квалитета или могућих осцилација (позитивних или негативних). Такође, прегледом вредновања појединачних предмета и наставника са матичног департмана задужених за спровођење предавања и вежби, почевши од прве па све до четврте године приметно је да се најнижа просечна оцена не креће испод 4,37 а највиша 4,95. Наравно, и у овом случају код детектовања најнижих и највиших оцена уважавала се смерница да минимални број испитаника прелази 10. Овакве оцене говоре у прилог организованости и оспособљености наставника и сарадника на студијском програму за историју за адекватну обраду и пласирање садржаја према студентима.

3. Основне академске студије комуницирање и односи са јавношћу

Табела 5. Број и проценат студената комуницирања и односа са јавношћу који су попунили анкету

Основне академске студије комуницирање и односи са јавношћу	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	51	42
	2	48	45
	3	48	43
	4	46	34
	Укупно	193	164

Табела 6. Просечне оцене студената комуницирања и односа са јавношћу према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС комуницирања и односа са јавношћу
Искази о квалитету наставе	4,68
Искази о квалитету наставног материјала	4,77
Искази о објективности оцењивања	4,71
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,77
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,81

Вредновани елементи на овом програму високих су просечних оцена и крећу се од 4,68 до 4,81. Наравно, међу њима има незнатних разлика, па се може рећи да су студенти показали нешто нижи степен слагања са исказима који се односе на квалитет наставе 4,68 и објективност оцењивања 4,71. Ове разлике су скоро не приметне. Нешто више оцене идентификоване су код елемената квалитет наставног особља 4,77 - 4,81 и квалитет наставног материјала 4,77. Судећи према просечној оцени, квалитетом рада сарадника студенти су најзадовољнији. Како се

резултати свих процењиваних елемената крећу изнад 4,68, што имплицира да студенти изражавају висок степен позитивне процене свих дефинисаних елемената квалитета наставног процеса, бесмислено је вршити интерпретације и дискусије ових оцена, али је вредно афирмисати оцене младих сарадника који своје наставне активности усмеравају ка већем ангажовању студената у наставном процесу и разумевању њихових потреба. Генерисањем просечних оцена по предметима и наставном кадру на матичном департману од прве до четврте године, уочава се је најнижа просечна оцена квалитета наставника и сарадника 4.42, а највиша 4,96. У овом поступку примењено је правило да број испитаника не буде испод 10 (у оба случаја број испитаника је преко 30) и да се у оквир анализе узму само наставници матичног департмана.

4. Основне академске студије новинарства

Табела 7. Број и проценат студената новинарства који су попунили анкету

Основне академске студије новинарства	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	49	38
	2	43	34
	3	37	30
	4	39	31
	Укупно	168	133

Табела 8. Просечне оцене студената новинарства према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС новинарства
Искази о квалитету наставе	4,59
Искази о квалитету наставног материјала	4,67
Искази о објективности оцењивања	4,65
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,65
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,68

Аритметичке средине свих вреднованих елемената квалитета наставног процеса, посматрано од најниже до највише крећу се у опсегу од 4,59 до 4,68. Премда се о њима може говорити у афирмативном смислу, будући да су у домену изузетних, унутар посматраних резултата најниже просечне вредности утврђене су у проценама квалитета наставе. Нешто виша просечна оцена присутна је код објективности оцењивања и квалитета наставника. Студенти су готово једнако задовољни квалитетом наставних материјала и квалитетом рада сарадника, што говори у прилог не само ефикасности сарадника већ и ангажовања да се студентима изађе у сусрет и пружи адекватни наставни материјали. Праксу

флексибилног приступа и адекватних релација са студентима које негују сарадници треба и надаље оснаживати.

Као и у претходним случајевима, и на овом студијском програму извршен је детаљнији увид у просечне оцене по предметима и наставном кадру ангажованом на матичном департману (од прве до четврте године) те је уочено да је најнижа просечна оцена квалитета наставника и сарадника 4,4 а највиша 4,97. Овакве оцене упућују на задовољство студената наставним кадрам али ипак постоје потенцијална места и предмети које је могуће унапређивати у квалитативном смислу, те је добро надаље им дати примерену подршку да континуирано раде на надограђивању своје компетентности, али и редовности и доступности студентима уз изграђивање флексибилнијег педагошког односа.

5. Основне академске студије немачког језика и књижевности

Табела 9. Број и проценат студената немачког језика и књижевности који су попунили анкету

Основне академске студије немачког језика и књижевности	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	29	15
	2	22	19
	3	21	18
	4	29	25
	Укупно	101	77

Табела 10. Просечне оцене студената немачког језика и књижевности према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС немачког језика и књижевности
Искази о квалитету наставе	4,75
Искази о квалитету наставног материјала	4,79
Искази о објективности оцењивања	4,75
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,77
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,84

Резултати приказани у Табели 10 скрећу пажњу да се просечне вредности процењиваних елемената на студијском програму за Немачки језик и књижевност крећу у распону од 4,75 до 4,84. Наиме, приметно је да су студенти немачког језика и књижевности све елементе наставног процеса високо вредновали, с тим што су посматрано по добијеним вредностима, међу њима приметне минималне разлике. Тако се ниже али идентичне вредности израчунатих аритметичних средина

детектују код исказа којима се описује квалитет наставе и објективност оцењивања. Нешто више просечне оцене очитавају се код елемената који се односе на обухват литературе за припрему испита и доступност наставних материјала за учење и код исказа који се тичу квалитета рада наставника, односно њихове компетентности, доступности и педагошког односа према студентима. Сходно подацима из табеле, посебно се издваја квалитет рада младих сарадника, што указује истовремено и на задовољство студената не само њиховом припремљеношћу за наставу, већ и њиховом флексибилношћу, комуникативношћу, стилем рада итд. Поред тога што су све наведене оцене високе, важно је напоменути да се ради о једном од најмлађих департмана Филозофског факултета и без обзира на то што се ради о студијском програму који не уписује велики број студената те је прилика за квалитетан рад више, ове оцене добар су аргумент за даље залагање и напредовање у смеру стабилног функционисања.

На све четири године студија на Департману за немачки језик и књижевност, а уз уважавање претходно постављеног критеријума о минималном броју испитаника, посматрано по предметима и наставном кадру ангажованом за извођење теоријске и практичне наставе, најнижа просечна оцена је 4,45, а највиша 5.00. У погледу најниже додељене оцене предметно посматрано, важно је благовремено информисати наставни кадар о тренутним резултатима и потреби да се квалитет наставног рада на конкретним предметима кроз иновирање и промену стратегија и стила рада дигне на виши ниво и барем доведе до одређеног баланса са другим оценама по предметима на истоименом студијском програму.

6. Основне академске студије педагогије

Табела 11. Број и проценат студената педагогије који су попунили анкету

Основне академске студије педагогије	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	49	45
	2	49	45
	3	44	39
	4	39	37
	Укупно	181	166

Табела 12. Просечне оцене студената педагогије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС педагогије
Искази о квалитету наставе	4,47
Искази о квалитету наставног материјала	4,60
Искази о објективности оцењивања	4,46
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,55
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,56

Просечне оцене вреднованих елемената на студијском програму за педагогију крећу се у оквирима између 4,46 и 4,60. Према свим процењиваним елементима квалитета наставног процеса, приказаним у Табели 12, могло би се констатовати да студенти педагогије имају нешто нижу тенденцију слагања са исказима који се односе на квалитет наставе и објективност оцењивања. Иако се може говорити о високим просечним оценама, јасно је да су студенти мање задовољни активностима и напорима наставника у планирању и организацији квалитетног наставног рада, али и професионализмом и коректношћу при вредновању стечених знања и вештина студената. Како се ради о припремању будућих стручних сарадника-педагога који ће између осталог кроз флексибилност, адаптабилност, иновативност дати свој допринос остваривању програма рада образовно-васпитних установа, дизајнирању квалитетног наставног и изваннаставног рада, и хуманизацији свих облика образовно-васпитног рада и средине у којој раде и делују, чини се да би холистичким приступом могли да се успоставе механизми и начини за унапређења свих елемената, посебно квалитета наставе и оцењивања. Надаље, постоје незнатне разлике у просечним оценама квалитета рада наставника и квалитета рада сарадника, и оне су на високом нивоу. У погледу наставног кадра, департман за педагогију значајно је ојачао новим истраживачима сарадницима и младим докторима наука. Ако се има у виду да су млади склонији ка практиковању савременијих модела наставног рада, флексибилнији у односу са студентима и по годинама њима ближи, сасвим је оправдано што их испитаници другачије доживљавају и оцењују. Иако радећи у изазовним околностима, рекло би се да младима не недостаје сналажљивост, мада као и у другим случајевима одређена побољшања су могућа и пожељна како би се извукао максимум који могу да пруже у образовном раду. Ово посебно добија на значају ако се има у виду да је неопходно унети и извесне промене које би довеле до ефективнијег односа према настави, праћењу и вредновању знања и постигнућа студената. Студенти педагогије највише су оценили квалитет наставног материјала.

Значајно је напоменути да се у даљим сагледавањима појединачних података по предметима и наставницима/сарадницима који изводе теоријску и практичну наставу на студијским програмима Филозофског факултета Комисија водила тиме

да просечне вредности треба тумачити у свим случајевима где је број испитаника изнад 10 из више разлога: (1) број студената који уписују већину студијских програма Филозофског факултета је велики, (2) сви студенти који су уписали годину слушају обавезне предмете, (3) број студената који се опредељују за изборне предмете је различит, (4) не пријављују сви студенти испите у актуелном испитном року, итд. Имајући све то у виду важно је испоштовати овај критеријум ради стицања јаснијег увида у актуелно стање. Говорећи о студијском програму за педагогију и разматрајући резултате од прве до четврте године по предметима и наставницима матичног департмана уочава се да се просечне вредности крећу између 2,69 и 5,00. Иако се чини да овакве оцене нису забрињавајуће и дискутабилне ипак с обзиром на област и оријентацију студената те и актуелних тенденција за унапређивањем педагошке професије, важно је информисати предметне наставнике и сараднике са нижим оценама од уобичајених о негативним кретањима те и неопходности да осмисле и имплементирају функционалнији приступи настави, професионалнији ангажман у раду са студентима и вредновању њиховог рада.

7. Основне академске студије психологије

Табела 13. Број и проценат студената психологије који су попунили анкету

Основне академске студије психологије	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	90	84
	2	68	65
	3	78	76
	4	75	73
	Укупно	311	298

Табела 14. Просечне оцене студената психологије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС психологије
Искази о квалитету наставе	4,61
Искази о квалитету наставног материјала	4,71
Искази о објективности оцењивања	4,60
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,66
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,72

Према подацима приказаним за сваки појединачни елемент вредновања квалитета наставног процеса на Департману за психологију, може се констатовати да се просечне оцене одговора студената психологије крећу у распону од 4,60 до 4,72. Такви подаци говоре у прилог високом позиционирању и квалитету свих активности које се спроводе на овом студијском програму од прве до четврте године основних академских студија. Најнижа просечна оцена приметна је у процени квалитета наставе и објективности оцењивања, што указује да студенти Департмана за психологију имају нижу тенденцију слагања са исказима који се односе на осмишљеност и структурисаност тематских садржаја, облике наставног рада, интерактивност и динамичност наставе и оптерећеност студената. Ова оцена премда нижа у односу на остале елементе, припада рангу високих просечних оцена, и оправданост за овакав резултат може се пронаћи у више фактора, почевши од структуре студената, нивоа предзнања са којима уписују овај студијски програм, очекивања и представа о активностима које ће се спроводити у оквиру наставе. Томе се може придодати и комплексност организовања наставног рада са великим бројем студената који похађају овај студијски програм, те и немогућност одржавања константне заинтересованости студената и адекватне интеракције. Вишом вредношћу студенти су оценили квалитет наставника (4,66), а највишим квалитет наставног материјала (4,71) и квалитет сарадника (4,72). Овај податак не само што је интересантан, него и похвалан с обзиром на то да се говори о високим просечним оценама, које говоре да упркос раду са великим бројем студената наставници и сарадници Департмана за психологију улажу максимум напора да организују ефикасан и ефикасан рад са студентима, и пруже им адекватне наставне материјале неопходне за овладавање садржаја из области.

Надаље, када се изврши увид у просечне оцене по предметима и наставном кадру задуженом за спровођење наставе на њима, узимајући у обзир да минимум испитаника прелази 10, примећује се да је најмања просечна оцена 4,23, а највиша 4,95. Такве добре праксе важно је афирмисати на нивоу факултета, а наставни кадар оснаживати да их и надаље спроводи и где год је то могуће надограђује и унапређује сходно савременим трендовима и потребама свих актера у настави.

8. Основне академске студије руског језика и књижевности

Табела 15. Број и проценат студената руског језика и књижевности који су попунили анкету

Основне академске студије руског језика и књижевности	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	13	8
	2	7	6
	3	11	11
	4	10	6
	Укупно	41	31

Табела 16. Просечне оцене студената руског језика и књижевности према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС руског језика и књижевности
Искази о квалитету наставе	4,55
Искази о квалитету наставног материјала	4,63
Искази о објективности оцењивања	4,57
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,62
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,68

Просечне оцене издвојених елемената процењивања и вредновања квалитета наставног процеса представљене у Табели 16 су на задовољавајућем нивоу и крећу се у опсегу од 4,55 до 4,68. Детаљнијом анализом добијених података уочавају се најниже вредности у категорији исказа који се односе на квалитет наставе 4,55 и објективност оцењивања 4,57. Може се констатовати да студенти Департмана за руски језик и књижевност имају нижи степен слагања са тврдњама које се односе на облике наставног рада, потребна иницијална знања студената, оптерећење, адекватност и прилагођеност наставних садржаја али и исказа који се тичу начина оцењивања њиховог знања, односно вредновања њиховог залагања и постигнућа. Ради унапређења квалитета у ова два вреднована елемента, нужно је извршити дубљу анализу у сваки појединачни исказ који су студенти процењивали, те сходно томе радити на предузимању мера да се идентификоване препреке и одређена одступања отклоне или сведу на минимум. Више просечне оцене уочљиве су код процењивања квалитета наставног материјала 4,63 и квалитета рада наставника 4,62. Иако разлика у приказаним аритметичким срединама ова два вреднована елемента скоро не приметна, закључује се да су студенти овим елементима вредновања генерално задовољни. Највиши степен слагања са исказима студенти руског језика и књижевности показују приликом вредновања квалитета рада

сарадника 4,68, што је важан податак. Најбоље оцене приписане младим сарадницима говоре у прилог лакшег остваривања комуникације на релацији студент-сарадник и обратно, што итекако олакшава блискост у годинама и већа отвореност младих сарадника када је у питању разумевање и уважавање потреба студената. Наведени депарتمان не броји велики број студената, што када се узме у обзир уз претходно наведено, даје више прилика сарадницима за боље упознавање и препознавање потенцијала и квалитета студената које треба даље развијати и обликовати у датој области. Водећи се таквим резултатима, добро је и наставнике оснаживати у правцу деловања по моделу млађих колега и предузимања активности за унапређивање оних сегмената у којима су детектоване ниже просечне оцене.

Освртом на податке појединачно по предметима и наставном особљу матичног департамента од прве до четврте године основних академских студија задуженом за реализацију наставе може се открити да се просечан распон оцена креће од добрих 3,28 до одличних 5,00. Премда наведени резултати говоре у прилог високом задовољству студената Департамента за руски језик и књижевност свим вреднованим елементима квалитета, увидом у појединачне резултате по предметима могуће је регистровати одређена места за побољшања, као на пример припремљеност наставника и сарадника за наставу, већег ангажовања студената у наставном процесу, разумљивог и логички структурисаног излагања наставних садржаја, приступачности и доступности наставника за консултације (опсег појединачних оцена код најниже вреднованог предмета се креће од 3,00 до 4,35). Како овај студијски програм похађа мањи број студената, оснаживање њихове укључености у наставном процесу и обезбеђивање отворенијег приступа, фреквентније расположивости и доступности наставног кадра могуће је остварити уз добро осмишљен план активности.

9. Основне академске студије социјалне политике и социјалног рада

Табела 17. Број и проценат студената социјалне политике и социјалног рада који су попунили анкету

Основне академске студије социјалне политике и социјалног рада	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	50	47
	2	41	36
	3	48	47
	4	50	45
	Укупно	189	175

Табела 18. Просечне оцене студената социјалне политике и социјалног рада према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС социјалне политике и социјалног рада
Искази о квалитету наставе	4,62
Искази о квалитету наставног материјала	4,70
Искази о објективности оцењивања	4,65
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,55
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,66

Просечне оцене квалитета наставног процеса студената основних академских студија социјалне политике и социјалног рада високо се позиционирају. Приказани резултати крећу се на интервалу од 4,55 до 4,70. Разлике у просечним оценама вреднованих елемената нису велике, али појединачно посматрано, „најниже“ оцене студенти приписују квалитету наставника 4,55. Рангирање од најниже до највише оцене по вреднованим елементима рекло би се да није потребно, јер најнижа оцена спада у ранг прилично високих, те о техничкој опремљености и усклађености са облицима наставног рада, оптерећењу студената, интерактивности наставе и њеној интегрисаности са праксом, и др. сувишно је дискутовати. Сагледавајући остале категорије вредновања, студенти су имали нешто више склоности да позитивније вреднују исказе о квалитету наставног материјала 4,70. Наведени резултати, заједно са осталим исказаним вредностима у погледу квалитета наставе (4,62), објективности оцењивања (4,65) и квалитета сарадника (4,66) дају одличну потврду репрезентативности студијског програма, те да такве младе и перспективне студијске програме и наставни кадар треба континуирано подржавати у даљем развоју, стабилности и самоодрживости. Студенти не само да су најзадовољнији квалитетом и доскупношћу наставних материјала, актуелношћу литературе и актуелношћу обухваћених наставних садржаја, већ и компетентношћу, стилем рада и педагошким односом предметних сарадника, али и начинима процене њиховог знања и напредовања кроз студије.

У односу на појединачне предмете и наставни кадар матичног департмана, испис резултата показује да најнижа додељена оцена износи 4,56 а највиша 4,96. Овакви изузетни резултати који говоре у прилог квалитета наставног процеса вредан су пример којим се треба у будућем раду водити.

10. Основне академске студије социологије

Табела 19. Број и проценат студената социологије који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије социологије	1	49	28
	2	27	21
	3	23	23
	4	25	21
	Укупно	124	93

Табела 20. Просечне оцене студената социологије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС социологије
Искази о квалитету наставе	4,72
Искази о квалитету наставног материјала	4,79
Искази о објективности оцењивања	4,73
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,78
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,81

У Табели 20 представљене су вредности просечних оцена показатеља квалитета наставног процеса који се реализује на Департману за социологију. Вредности аритметичких средина процењиваних елемената крећу се у распону од 4,72 до 4,81, што указује на изузетно висок ниво задовољства студената. Освртом на добијене податке и њиховим рангирањем почевши од најнижих према највишим просечним оценама, интересантно је то што је као и у случају већине вреднованих студијских програма квалитет наставе у овој категорији. Иако имају нижи степен слагања са исказима који се тичу овог елемента, ипак он има прилично високу просечну оцену, па су даље интерпретације и дискусије о укупној реализацији наставе, њеном квалитету и пратећим одредницама сувишне. Студенти основних академских студија социологије нешто виши, готово идентични, степен слагања са квалитетом наставе, показали су код исказа који се односе на објективност оцењивања 4,73, док се нешто више оцене детектују код квалитета наставног материјала 4,79 и квалитета рада наставника 4,78. Очигледно, задовољство студената пруженим знањима и квалитетним односом наставника према студентима, те и расположивим и савременим наставним материјалима, на високом је нивоу. Напоследку, и не мање важна највиша просечна оцена додељена је раду сарадника 4,81, што говори у прилог томе да су студенти Департмана за социологију најзадовољнији посвећеношћу, отвореношћу, стручношћу и успостављеним релацијама са асистентима, сарадницима и истраживачима. Овакве

похвалне и прилично афирмативне резултате треба промовисати и тежити ка њиховом константном одржању.

Посматрано појединачно по предметима заступљеним у целокупном студијском програму социологије, а узимајући у обзир наставни кадар матичног департмана и број испитаника преко 10, најнижа просечна оцена износи 4,42 а највиша 5,00. Као и у случају са претходно интерпретираним оценама на студијском програму социјалне политике и социјалног рада, овакве резултате треба константно промовисати и надаље одржавати стабилним.

11. Основне академске студије србистике

Табела 21. Број и проценат студената србистике који су попунили анкету

	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
Основне академске студије србистике	1	39	30
	2	32	31
	3	34	33
	4	44	39
	Укупно	149	133

Табела 22. Просечне оцене студената србистике према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС србистике
Искази о квалитету наставе	4,70
Искази о квалитету наставног материјала	4,76
Искази о објективности оцењивања	4,73
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,78
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,78

Вредности аритметичких средина процењиваних категорија квалитета наставног процеса на студијском програму србистике, приказане у Табели 22, крећу се у опсегу вредности између 4,70 и 4,78. Добијени подаци указују да студенти Департмана за србистику на изузетно високом нивоу оцењују све елементе квалитета наставног процеса. Посматрано од најниже до највише просечне вредности, најмања просечна оцена утврђена је код исказа о квалитету наставе 4,70 што указује да студенти изражавају нешто нижи степен слагања са тврдњама које се тичу благовременог упознавања са програмом предмета, осмишљеношћу наставних тема и прилагођеношћу садржаја, оптерећености студената, усаглашености са бодовним вредностима, интерактивношћу наставе и повезаности са праксом, те и разноврсношћу форми и модалитета извођења наставе. Ова оцена као и у претходним случајевима је прилично висока, па даља

разврставања, диференцијације и својеврсне интерпретације нису смислене. Више вредности просечних оцена у односу на овај елемент, детектују се код објективности оцењивања 4,73, и код процене квалитета наставног материјала 4,76. У односу на ове елементе, виша оцена идентификује се код елемента који описују квалитет наставника и сарадника 4,78. Може се констатовати да су студенти Департмана за србистику највише задовољни радом наставника и сарадника, те су процене њиховог рада високо позициониране. Овај податак није изненађујућ и неочекиван будући да у реализацији практичне наставе, посебно у извођењу вежби на овом филолошком департману учествују поред асистената, сарадника, истраживача и демонстратора и млади доценти, и као такви студентима блиски по годинама могу боље препознати, разумети и задовољити академске потребе студената. На бази тога, успостављање флексибилне и отворене комуникације засноване на обостраној сарадњи и поштовању лако је изводљиво. Посебно је могуће успоставити и интерактивне моделе наставног рада у окружењима са мањим бројем студената, а таква ситуација је на овом департману. Евидентно, ради се о високим просечним оценама те разматрање потенцијалних разлога за ниже оцене код појединих елемената квалитета наставног процеса не би биле оправдане јер очекивано не могу бити сви елементи подједнако посматрани и вредновани од стране студената.

На бази података добијених по предметима и наставном кадру матичног департмана задуженом за спровођење наставе од прве до четврте године студија, просечне оцене крећу се од врло добрих 4,47 до изузетних 5,00. Важно је сугерисати представницима Департмана за србистику да наставе делотворне праксе остваривања квалитетног наставног процеса.

12. Основне академске студије филозофије

Табела 23. Број и проценат студената филозофије који су попунили анкету

Основне академске студије филозофије	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	24	17
	2	10	10
	3	11	11
	4	4	3
	Укупно	49	41

Табела 24. Просечне оцене студената филозофије према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС филозофије
Искази о квалитету наставе	4,60
Искази о квалитету наставног материјала	4,67
Искази о објективности оцењивања	4,69
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,73
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,63

Вредновани елементи квалитета наставног процеса на Департману за филозофију су, од стране студената, процењени као повољни. Опсег просечних оцена креће се од 4,60 до 4,73. У опсегу од најниже до највише вреднованог елемента, најнижу просечну оценоу према проценама студената филозофије има квалитет наставе 4,60. Иако је и овај елемент у рангу одличних оцена, чини се да су очекивања виша ако се има у виду да Департман за филозофију спада у департмане са мањим бројем студената, па је због те чињенице лакше и ефикасније организовати наставни рад и систематичније организовати начине вредновања залагања студената, њиховог напредовања, знања и постигнућа. Виша оцена 4,67 читава се код квалитета наставног материјала. Ови резултати указују да су студенти прилично задовољни доступношћу литературе предвиђене силабусом наставног предмета и обезбеђеним наставним материјалима за учење. Студенти Департмана за филозофију више оцене доделили су и квалитету рада сарадника 4,63 а највише квалитету рада наставника 4,73. Задовољство студената радом и сарадњом са искуснијим наставницима, респектабилним односом према младим сарадницима даје основа за закључак да студенти овог департмана препознају реалне капацитете наставног кадра који се труде да у складу са расположивим ресурсима обезбеде квалитетне наставне материјале неопходне за савлађивање наставне материје и шире. Вредновани елемент са нижом просечном оценом може дати основу за аналитичнији приступ добијеним подацима узимајући у обзир све прецењиване исказе како би се детектовала критична места и предузеле мере за спровођење и увођење ефективнијих промена.

Када се добијени резултати сагледају појединачно по предметима и наставном кадру матичног департмана задуженом за реализацију теоријске и практичне наставе најнижа просечна оцена евалуираног предмета износи 4,03 а највиша 5,00. Свакако, потребно је подстаћи наставни кадар ка осмишљавању и развијању ефективних стратегија и механизма потенцијалног унапређења одређених сегмената квалитета наставе, превасходно оних који се односе на облике извођења наставе, оптерећености студената, интерактивности наставе, повезивања са праксом, итд.

13. Основне академске студије француског језика и књижевности

Табела 25. Број и проценат студената француског језика и књижевности који су попунили анкету

Основне академске студије француског језика и књижевности	Година студирања	Први пут уписани	Број попуњених упитника
	1	21	15
	2	10	8
	3	11	9
	4	19	7
	Укупно	61	39

Табела 26. Просечне оцене студената француског језика и књижевности према оцењиваним елементима квалитета наставног процеса

Група питања	Просечне оцене студената ОАС француског језика и књижевности
Искази о квалитету наставе	4,77
Искази о квалитету наставног материјала	4,89
Искази о објективности оцењивања	4,79
Искази о квалитету наставног особља - наставник	4,89
Искази о квалитету наставног особља - сарадник	4,83

У табели 26 представљени су резултати који се односе на израчунате просечне оцене квалитета наставног процеса према свим вреднованим елементима на студијском програму Француски језик и књижевност. На бази датих података примећује се да се распон аритметичких средина креће на нивоу високих вредности и то од 4,77 до 4,89. Ови подаци су од значаја ако се има у виду да овај студијски програм броји нешто мање студената у односу на департмане који су по броју студената многобројнији па је сасвим извесно и очекивано да ће, у складу са тим, оцене бити високе. Оне заправо говоре о константним напорима наведеног департмана да достигну квалитет највишег нивоа. Посматрано од најнижих ка највишим вредностима по вреднованим елементима, најниже вредности приметне су код исказа о квалитету наставе 4,77. Нешто вишу вредност 4,79 студенти су доделили објективности оцењивања. Након ова два елемента следе три елемента којима су студенти такође доделили изразито високе вредности, квалитет сарадника 4,83, те квалитет наставника и наставног материјала 4,89. Високо позиционирање свих процењиваних елемената на овом студијском програму почевши од прве до четврте године говори у прилог развојне перспективе овог департмана коју треба адекватним мерама подстицати и омогућити услове да

Депарتمان за француски језик и књижевност постигнути статус квалитета одржи, а резултати рада јавно промовишу.

Посматрано појединачно по предметима и наставном кадру матичног департамана уз узимање у обзир већ постављених критеријума, просечне оцене крећу се у опсегу изузетних од 4,63 до 5.00. Овакве оцене, које свакако говоре у прилог високог задовољства студената, вредан су инпут наставницима и сарадницима да наставе са успостављеним праксама и у том смислу неопходно је и надаље их оснаживати како би се ентузијазам у погледу њихове отворености, експертности, редовности, доступности, квалитетног педагошког односа према студентима одржао стабилним и у будућности.

III УПОРЕДНИ ПРИКАЗ И АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ПО ПРОЦЕЊИВАНИМ ОБЛАСТИМА

Генерално посматрано, просечна оцена квалитета наставног процеса у јесењем семестру академске 2022/2023. године износи 4,69. Овај податак указује на високу оцену квалитета наставног процеса на нивоу факултета, али и говори у прилог задовољства студената.

Ради бољег увида у кретања, промене или осцилације по питању ове области квалитета добро је упоредити просечне оцене по вреднованим елементима у претходне две академске године у истом семестру. Овим чином остварује се јаснији увид у постојеће промене али добија се и вредан инпут за предузимање одређених мера и активности за унапређења тамо где се уоче потребе за тим. Наиме, понаособ посматрано по департаманима, постоје разлике међу процењиваним елементима у односу на претходне евалуације, односно, код појединих департамана код неких вреднованих елемената постоје незнатне негативне осцилације и обратно, па је вредно учинити карћи осврт и на њих. У продужетку извештаја извршен је табеларни упоредни приказ оцена свих вреднованих елемената по студијским програмима у јесењем семестру у последње три академске године (академске 2022/2023., 2021/2022 и 2020/2021.). Овакав приступ извршен је ради детектовања промена, било позитивних било негативних, те и осмишљавања могућих корективних мера, или активности за потенцијална унапређења квалитета код елемената који по силазним оценама могу представљати „ризична“ места у будућности.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВЕ

Табела 27. Процене квалитета наставе по студијским програмима

Квалитет наставе: Просечне оцене по студијским програмима 2022/2023.		Квалитет наставе: Просечне оцене по студијским програмима 2021/2022.		Квалитет наставе: Просечне оцене по студијским програмима 2020/2021.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.53	Англистика	4.47	Англистика	4.43	4.53:4.47:4.43**
Историја	4.72	Историја	4.52	Историја	4.54	4.72:4.52: 4.54
Комуницирање и односи с јавношћу	4.68	Комуницирање и односи с јавношћу	4.66	Комуницирање и односи с јавношћу	4.51	4.68: 4.66: 4.51**
Новинарство	4.59	Новинарство	4.51	Новинарство	4.63	4.59:4.51: 4.63
Немачки језик и књижевност	4.75	Немачки језик и књижевност	4.70	Немачки језик и књижевност	4.66	4.75:4.70: 4.66**
Педагогија	4.47	Педагогија	4.44	Педагогија	4.66	4.47:4.44: 4.66
Психологија	4.61	Психологија	4.53	Психологија	4.57	4.61:4.53:4.57
Руски језик и књижевност	4.55	Руски језик и књижевност	4.46	Руски језик и књижевност	4.42	4.55:4.46: 4.42**
Социјална политика и социјални рад	4.62	Социјална политика и социјални рад	4.62	Социјална политика и социјални рад	4.67	4.62:4.62: 4.67*
Социологија	4.72	Социологија	4.63	Социологија	4.69	4.72:4.63: 4.69
Србистика	4.70	Србистика	4.68	Србистика	4.74	4.70:4.68: 4.74
Филозофија	4.60	Филозофија	4.62	Филозофија	4.55	4.60:4.62: 4.55
Француски језик и књижевност	4.77	Француски језик и књижевност	4.78	Француски језик и књижевност	4.71	4.77: 4.78: 4.71
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.64</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.58</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.59</u>	<u>4.64: 4.58: 4.59</u>

* Департмани са континуираним негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са континуираним позитивним осцилацијама у три евалуације

Вредновање квалитета наставе, реализовано је кроз следећих 6 исказа: 1. Предзнање које сам имао/ла је било довољно за праћење наставе; 2. Студенти су на време упознати са садржајем/програмом предмета и начином оцењивања; 3. Наставне целине (садржај предмета) су добро осмишљене; 4. Облици извођења наставе (предавања, вежбе, пракса, семинари, пројекти...) одговарају садржају предмета; 5. Опрема и техничка подршка одговарају облицима наставе; 6. Наставни садржаји омогућују стицање адекватних нивоа знања; 7. Оптерећење студената на предмету је у складу са додељеним ЕСПБ бодовима; 8. Настава је интерактивна и укључује примере из праксе.

У Табели 27 су приказане просечне оцене квалитета наставе по студијским програмима, при чему се опсег укупне просечне оцене квалитета наставе представљених година крећу од 4,58 до 4,64. Иако су разлике у приказаним вредностима у три године незнатне, оне сугеришу да се у испитиваној школској

години осетно унапредио квалитет наставе у односу на претходне две. Департмани који су остварили континуирани раст у претходна три периода су Департман за англистику, Департман за комуницирање и односе с јавношћу, Департман за немачки језик и књижевност и Департман за руски језик и књижевност. Уколико се у обзир узму само подаци из граничних година (2020/2021. и 2022/2023.) онда позитиван тренд можемо уочити код Департмана за историју који бележи значајан пораст у просечној вредности, затим, минимално код Департмана за психологију, Департмана за социологију, Департмана за филозофију и Департмана за француски језик и књижевност. Департмане који остварују континуиран раст у просечним оценама треба охрабрити да наставе у том правцу. Исто, треба учинити и са другом групом департмана уз додатну анализу разлога који су довели до извесног дисконтинуитета у расту. С друге стране, континуирани пад приметан је код Департмана за социјалну политику и социјални рад. Такође, ако размотримо граничне године (2020/2021. и 2022/2023.) негативан тренд уочавамо и код Департмана за новинарство, Департмана за педагогију и Департмана за србистику. Свакако, континуитет у паду Департмана за социјалу политику и социјални рад није драстичан, он се задржава на нивоу претходне школске године, али ипак не достиже вредност из 2020/2021. године. Заустављен пад свакако је афирмативан, међутим, неопходно је уложити додатне напоре за повратак претходно високим вредностима. Исто је неопходно учинити и са другом групом департмана код којих је приметан пад, уз додатну процену и анализу разлога афирмативних и негативних осцилација. Ипак, када говоримо о „паду“ вредности квалитета наставе, то треба узети са дозом резерве будући да су најниже вредности које су детектоване и даље, генерално посматрано, у оквирима високих. Наиме, све најниже вредности и даље остају у домену изузетних.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Табела 28. Процене квалитета наставног материјала по студијским програмима

Квалитет наставног материјала: Просечне оцене по студијским програмима 2022/2023.		Квалитет наставног материјала: Просечне оцене по студијским програмима 2021/2022.		Квалитет наставног материјала: Просечне оцене по студијским програмима 2020/2021.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.60	Англистика	4.56	Англистика	4.53	4.60:4.56:4.53**
Историја	4.77	Историја	4.66	Историја	4.64	4.77:4.66:4.64**
Комуницирање и односи с јавношћу	4.77	Комуницирање и односи с јавношћу	4.78	Комуницирање и односи с јавношћу	4.64	4.77:4.78:4.64
Новинарство	4.67	Новинарство	4.58	Новинарство	4.69	4.67:4.58:4.69
Немачки језик и књижевност	4.79	Немачки језик и књижевност	4.74	Немачки језик и књижевност	4.76	4.79:4.74:4.76
Педагогија	4.60	Педагогија	4.52	Педагогија	4.72	4.60:4.52:4.72
Психологија	4.71	Психологија	4.63	Психологија	4.64	4.71:4.63:4.64
Руски језик и књижевност	4.63	Руски језик и књижевност	4.56	Руски језик и књижевност	4.55	4.63:4.56:4.55**
Социјална политика и социјални рад	4.70	Социјална политика и социјални рад	4.69	Социјална политика и социјални рад	4.78	4.70:4.69:4.78
Социологија	4.79	Социологија	4.69	Социологија	4.77	4.79:4.69:4.77
Србистика	4.76	Србистика	4.73	Србистика	4.80	4.76:4.73:4.80
Филозофија	4.67	Филозофија	4.66	Филозофија	4.65	4.67:4.66:4.65**
Француски језик и књижевност	4.89	Француски језик и књижевност	4.85	Француски језик и књижевност	4.81	4.89:4.85:4.81**
Укупна просечна оцена квалитета наставног материјала:	<u>4.72</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставног материјала:	<u>4.66</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставног материјала:	<u>4.69</u>	<u>4.72:4.66:4.69</u>

* Департмани са континуираним негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са континуираним позитивним осцилацијама у три евалуације

Квалитет наставног материјала процењиван је кроз 4 исказа: 1. Наставник и сарадник примењују литературу наведену у спецификацији предмета; 2. Литературом је обухваћена целокупна испитна материја; 3. Наставни материјал је доступан; и 4. Наставни материјал је јасан, разумљив и технички добро урађен.

У Табели 28 уочљиво је да се просечне оцене у овом домену испитивања крећу од 4,66 до 4,72. Након незнатног пада у 2021/2022. години у крајњој години остварен је раст у односу на претходне две. Наиме, студенти су учили одређена унапређења по питању квалитета наставног материјала, његове применљивости, доступности и функционалности, када се у обзир узму граничне године.

Анализом сваког департмана посебно уочавају се следећи трендови: тренд континуираног раста приметан је код Департмана за англистику, Департмана за историју, Департмана за руски језик и књижевност, Департмана за филозофију и

Департмана за француски језик и књижевност. Дисконтинуитет у овом тренду, али са вишом просечном оценом у анализираној години у односу на претходне две приметан је код Департмана за немачки језик и књижевност, Департмана за психологију и Департмана за социологију. Тренд раста на овим департманима треба истаћи и подржати. Континуирани пад из године у годину није видљив ни на једном од департмана, али је извесно да се у односу на граничне године он читава код Департмана за новинарство, при чему се може рећи да је овај пад, узимајући у обзир средишњу годину заустављен и приближно враћен на почетну вредност. Слична ситуација читава се и код Департмана за педагогију, Департмана за социјалну политику и социјални рад и Департмана за србистику. Иако ови департмани не достижу највишу вредност у претходне три анализирани године, извесно заустављање негативног тренда и приближавање максималној вредности може се узети афирмативно. Департман за комуницирање и односе са јавношћу, премда је у последње две анализирани године остварио минималан пад са 4.78 на 4.77, може се такође сврстати у групу департмана који бележе позитиван тренд.

Напоследку ваља истаћи да се мимо свих, пре свега негавних осцилација, и просечне оцене овог вреднованог елемента и даље крећу у домену високих оцена које се никако не могу сматрати упитним и забрињавајућим.

ПРОЦЕНЕ ОБЈЕКТИВНОСТИ ОЦЕЊИВАЊА

Табела 29. Процене објективности оцењивања по студијским програмима

Објективност оцењивања: Просечне оцене по студијским програмима 2022/2023.		Објективност оцењивања: Просечне оцене по студијским програмима 2021/2022.		Објективност оцењивања: Просечне оцене по студијским програмима 2020/2021.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.57	Англистика	4.49	Англистика	4.43	4.57:4.49:4.43**
Историја	4.76	Историја	4.54	Историја	4.59	4.76:4.54:4.59
Комуницирање и односи с јавношћу	4.71	Комуницирање и односи с јавношћу	4.75	Комуницирање и односи с јавношћу	4.56	4.71:4.75:4.56
Новинарство	4.65	Новинарство	4.56	Новинарство	4.66	4.65:4.56:4.66
Немачки језик и књижевност	4.75	Немачки језик и књижевност	4.73	Немачки језик и књижевност	4.67	4.75:4.73:4.67**
Педагогија	4.46	Педагогија	4.41	Педагогија	4.68	4.46:4.41:4.68
Психологија	4.60	Психологија	4.52	Психологија	4.50	4.60:4.52:4.50**
Руски језик и књижевност	4.57	Руски језик и књижевност	4.45	Руски језик и књижевност	4.49	4.57:4.45:4.49
Социјална политика и социјални рад	4.65	Социјална политика и социјални рад	4.68	Социјална политика и социјални рад	4.69	4.65:4.68:4.69*
Социологија	4.73	Социологија	4.65	Социологија	4.74	4.73:4.65:4.74
Србистика	4.73	Србистика	4.67	Србистика	4.77	4.73:4.67:4.77
Филозофија	4.69	Филозофија	4.63	Филозофија	4.61	4.69:4.63:4.61**
Француски језик и књижевност	4.79	Француски језик и књижевност	4.77	Француски језик и књижевност	4.74	4.79:4.77:4.74**
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.67</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.59</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.62</u>	<u>4.67:4.59:4.62</u>

* Департмани са континуираним негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са континуираним позитивним осцилацијама у три евалуације

Процена објективности оцењивања вршена је преко само 3 исказа: 1. Рад студента се прати и оцењује током наставе; 2. Оцењивање наставника током наставе и на завршном испиту је професионално и у складу са дефинисаним критеријумима; 3. Наставник кроз оцењивање вреднује разумевање и способност примене знања, као и аналитичко мишљење.

Резултати у Табели 29 приказују да укупне просечне оцене квалитета наставе на свим студијским програмима износе: 4.62 у академској 2020/2021. години, 4.59 у академској 2021/2022. години и 4.67 у 2022/2023. Након извесног пада у средишњој академској години, примећује се пораст у анализираној години у односу на претходне две. Тренд пада на нивоу читавог факултета је заустављен и евидентира се раст. Департмани који бележе континуирани раст у претходне три школске

године су Департман за англистику, Департман за немачки језик и књижевност, Департман за психологију, Департман за филозофију и Департман за француски језик и књижевност. Имајући у виду апсолутне бројеве овај раст достиже највиши ниво на Департману за француски језик и књижевност који уједно и остварује највишу просечну вредност у овом аспекту оцењивања (4,79). Објективност оцењивања на овим департманима је знатно унапређена и ваљало би одржати овакав тренд. Без обзира на дисконтинуитет у расту, тј. на пад у средишњој години, веће просечне вредности, а имајући у виду граничне године уочавамо на Департману за историју и на Департману за руски језик и књижевност. Дакле, без обзира на пад у средишњој години, ови департмани показују више просечне вредности у анализираној години у односу на претходне две. То је нарочито изражено код Департмана за историју који у анализираној години добија оцену 4,76 и тиме се приближава највишој забележеној оцени од 4,79. И оцене на овим департманима спадају у ранг афирмативних, те треба и даље одржавати посвећеност објективности оцењивања. Тренд континуираног пада у просечним оценама објективности оцењивања приметан је код Департмана за социјалну политику и социјални рад. Премда најнижа вредност на овом департману у актуелној години (4,65) и даље спада у ранг изузетних оцена, ваљало би у даљем анализирати узроке пада у односу на претходне две године. Пад у средишњој години, а затим раст у анализираној, који ипак не достиже максимум достигнут у 2020/2021. години уочљив је на Департману за социологију, Департману за новинарство, Департману за педагогију и на Департману за србистику. Афирмативно на овим департманима је то што је спречен пад, али свакако треба радити на достизању максималне вредности. На Департману за комуницирање и односе са јавношћу просечна вредност у анализираној години показује изванредан пад у односу на средишњу годину, али је и даље на знатно вишем нивоу него у односу на пре две године. Уколико се у обзир узму само граничне године и даље је изражен раст са 4,56 на 4,71.

Генерално гледано, просечне вредности процењиваног елемента у односу на три академске године крећу се углавном у позитивном смеру код већине департмана или се одржавају на претходним нивоима, с тим што се због идентификованих падова код неких департмана уочава потреба за даљим праћењем и предузимањем ефективних мера и активности за поспешивањем овог елемента квалитета наставног процеса.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ОСОБЉА – НАСТАВНИК

Табела 30. Процене квалитета наставног особља - наставник по студијским програмима

Квалитет наставника: Просечне оцене по студијским програмима 2022/2023.		Квалитет наставника: Просечне оцене по студијским програмима 2021/2022.		Квалитет наставника: Просечне оцене по студијским програмима 2020/2021.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.65	Англистика	4.60	Англистика	4.55	4.65:4.60:4.55**
Историја	4.77	Историја	4.65	Историја	4.66	4.77:4.65:4.66
Комуницирање и односи с јавношћу	4.77	Комуницирање и односи с јавношћу	4.77	Комуницирање и односи с јавношћу	4.51	4.77:4.77:4.51
Новинарство	4.65	Новинарство	4.62	Новинарство	4.68	4.65:4.62:4.68
Немачки језик и књижевност	4.77	Немачки језик и књижевност	4.80	Немачки језик и књижевност	4.74	4.77:4.80:4.74
Педагогија	4.55	Педагогија	4.51	Педагогија	4.69	4.55:4.51:4.69
Психологија	4.66	Психологија	4.59	Психологија	4.60	4.66:4.59:4.60
Руски језик и књижевност	4.62	Руски језик и књижевност	4.54	Руски језик и књижевност	4.57	4.62:4.54:4.57
Социјална политика и социјални рад	4.55	Социјална политика и социјални рад	4.63	Социјална политика и социјални рад	4.75	4.55:4.63:4.75*
Социологија	4.78	Социологија	4.68	Социологија	4.78	4.78:4.68:4.78
Србистика	4.78	Србистика	4.70	Србистика	4.78	4.78:4.70:4.78
Филозофија	4.73	Филозофија	4.70	Филозофија	4.62	4.73:4.70:4.62**
Француски језик и књижевност	4.89	Француски језик и књижевност	4.83	Француски језик и књижевност	4.83	4.89:4.83:4.83**
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.70</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.66</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.67</u>	<u>4.70:4.66:4.67</u>

* Департмани са континуираним негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са континуираним позитивним осцилацијама у три евалуације

Вредновање квалитета наставног особља, односно наставника спроведено је кроз следећих 6 исказа: 1. Припремљен је за наставу; 2. Излаже градиво јасно и разумљиво; 3. Одржава редовно све облике наставе по утврђеном распореду; 4. Подстиче активно учешће студената у настави; 5. Доступан је за сва студентска питања и консултације; и 6. Уважава обавезе студената приликом одређивања термина за проверу знања.

Када се спроведе поређење може се констатовати да се опсег просечних оцена дат овом елементу квалитета наставног процеса по годинама креће се од 4,67 академске 2010/2021., преко 4,66 академске 2021/2022. до 4,70 академске 2022/2023. године. Овакво кретање оцена на нивоу читавог факултета може се сматрати позитивним.

Сагледавајући ситуацију по појединачним департманима приметно је да се тренд континуираног раста бележи на Департману за англистику, Департману за филозофију и Департману за француски језик и књижевност. Нарочито треба истаћи и похвалити кретање оцена у овом домену на Департману за француски језик и књижевност, који се са оценом од 4,89 у анализираној години приближава идеалу. Даље, у ову групу департмана можемо уврстити и Департман за комуницирање и односе са јавношћу који, премда у анализираној години не бележи раст, ипак остаје на нивоу претходне године са истакнутим напретком у односу на почетну. Просечна оцена од 4,51 забележена у школској 2020/2021. изражено је увећана у наредне две године те достиже вредност од 4,77. Из ове перспективе интересантно је анализирати Департман за психологију, Департман за историју и Департман за руски језик и књижевност. Наиме, на овим департманима поред готово незнатног пада у средишњој години постоји евидентан раст у анализираној, тако да без обзира на дисконтинуитет и ови департмани могу се сврстати у претходну групу. Из ове перспективе најизраженији раст се региструје на Департману за историју (од 4,66 на 4,77). Трендове раста на овим департманима треба похвалити и додатно оснаживати. Такође, и департмани за социологију и за србистику према апсолутним бројевима просечних вредности након пада у средишњој години бележе повратак на високу вредност остварену у 2020/2021. тако да оцену наставника на овим департманима (4,78) такође треба разматрати у афирмативном маниру. Континуирани и веома изражени пад забележен је на Департману за социјалну политику и социјални рад, тако да се овде намеће потреба за опсежнијом анализом овог домена оцењивања који од изразито високе вредности забележене у 2020/2021. години (4,75) у 2022/2023. пада на 4,55. Департман за новинарство и Департман за педагогију након пада у средишњој години бележе раст, али он не достиже вредност која је постављена у 2020/2021. години. Свакако је похвалан заустављен пад, али додатно треба радити на успостављању и превазилажењу раније достигнутог максимума. Департман за немачки језик и књижевност након успостављеног раста у почетне две године, бележи незнатан пад, који је по вредности од 4,77 у актуелној години ипак виши у односу на почетну (4,74). Ипак и овде треба размотрити дисконтинуитет који бележимо у последње две године и истражити узроке пада од 4,80 на 4,77.

Као и код претходно анализираних елемената и овде се може закључити да се просечне вредности квалитета наставника у односу на три академске године крећу углавном у позитивном смеру. Ипак се, због идентификованих падова код неких департмана, уочава потреба за даљим праћењем и предузимањем ефективних мера и активности за поспешивањем овог елемента квалитета наставног процеса.

ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ОСОБЉА - САРАДНИК

Табела 31. Процене квалитета наставног особља - сарадник по студијским програмима

Квалитет сарадника: Просечне оцене по студијским програмима 2022/2023.		Квалитет сарадника: Просечне оцене по студијским програмима 2021/2022.		Квалитет сарадника: Просечне оцене по студијским програмима 2020/2021.		Разлике у три евалуације
Англистика	4.66	Англистика	4.60	Англистика	4.56	4.66:4.60:4.56**
Историја	4.72	Историја	4.60	Историја	4.56	4.72:4.60:4.56**
Комуницирање и односи с јавношћу	4.81	Комуницирање и односи с јавношћу	4.79	Комуницирање и односи с јавношћу	4.64	4.81:4.79:4.64**
Новинарство	4.68	Новинарство	4.66	Новинарство	4.70	4.68:4.66:4.70
Немачки језик и књижевност	4.84	Немачки језик и књижевност	4.76	Немачки језик и књижевност	4.77	4.84:4.76:4.77
Педагогија	4.56	Педагогија	4.50	Педагогија	4.74	4.56:4.50:4.74
Психологија	4.72	Психологија	4.63	Психологија	4.64	4.72:4.63:4.64
Руски језик и књижевност	4.68	Руски језик и књижевност	4.53	Руски језик и књижевност	4.64	4.68:4.53:4.64
Социјална политика и социјални рад	4.66	Социјална политика и социјални рад	4.71	Социјална политика и социјални рад	4.76	4.66:4.71:4.76*
Социологија	4.81	Социологија	4.70	Социологија	4.78	4.81:4.70:4.78
Србистика	4.78	Србистика	4.74	Србистика	4.84	4.78:4.74:4.84
Филозофија	4.63	Филозофија	4.64	Филозофија	4.65	4.63:4.64:4.65*
Француски језик и књижевност	4.83	Француски језик и књижевност	4.84	Француски језик и књижевност	4.87	4.83:4.84:4.87*
Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.72</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.66</u>	Укупна просечна оцена квалитета наставе:	<u>4.68</u>	<u>4.72:4.66:4.68</u>

* Департмани са континуираним негативним осцилацијама у три евалуације

** Департмани са континуираним позитивним осцилацијама у три евалуације

Као и у претходном случају, квалитет рада сарадника процењиван је кроз истих 6 исказа којима је вреднован квалитет рада наставника: 1. Припремљен је за наставу; 2. Излаже градиво јасно и разумљиво; 3. Одржава редовно све облике наставе по утврђеном распореду; 4. Подстиже активно учешће студената у настави; 5. Доступан је за сва студентска питања и консултације; и 6. Уважава обавезе студената приликом одређивања термина за проверу знања.

Просечне вредности овог параметра наставног процеса у претходне три године крећу се у опсегу од 4,66 до 4,72, с тим што актуелна година показује највишу просечну вредност. Раст у актуелној, у односу на претходне две године је свакако похвалан.

Посматрано појединачно по департманима уочљиво је да се тренд континуираног раста бележи на Департману за англистику, Департману за историју и Департману за комуницирање и односе са јавношћу. Овој групи

придружују се и Департман за немачки језик и књижевност и Департман за психологију. Уколико се занемари крајње незнатна негативна осцилација у средишњој години и ови департмани остварују значајан раст у односу на почетну годину. Групи департмана чије се просечне вредности и тренд раста афирмативно исказују и које додатно треба подржати и охрабрити, придружују се Департман за руски језик и књижевност и Департман за социологију. Ови департмани, такође, бележе раст у односу на претходне две године. Пад у средишњој години на поменути департманима у анализираној години је заустављен, а просечна вредност разматраног елемента виша је у односу на претходне две године. Заустављање негативног тренда видљиво је на Департману за новинарство, затим на Департману за педагогију и на Департману за србистику, међутим просечне вредности у актуелној години ипак не достижу максимум остварен с почетка анализираног периода. Код ових департмана неопходно је додатно мотивисати напредак у позитивном смеру који се остварио у последње две школске године. На крају, у овом домену континуирано негативан тренд остварују: Департман за социјалну политику и социјални рад, Департман за филозофију и Департман за француски језик и књижевност. При том је видљиво да су на последња два департмана негативне осцилације незнатне, док су на Департману за социјалну политику и социјални рад ове осцилације израженије. Такође, вредно је напоменути да се, и поред овог „негативног“ осцилирања, Департман за француски језик и књижевност са „најнижом“ вредношћу од 4,83 у општем домену налази у самом врху просечних оцена на читавом факултету. Од овог департмана незнатно бољи резултат има само Департман за немачки језик и књижевност (4,84).

Премда су оцене и трендови на свим департманима углавном афирмативни, извесно је да департмане и надаље треба оснаживати у смеру максималног напора да се постигне што виши квалитет рада сарадника. Тим пре што се овде ради о младим кадровима који према стилу рада и понашања, флексибилности, кооперативности и посвећености треба да представљају адекватне примере и моделе за формирање и развој будућих стручњака конкретних области.

IV ПРЕДЛОГ МЕРА

У оквиру Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета, константно се ради на анализи добијених резултата студентских евалуација и идентификовању елемената квалитета наставног процеса који су у последња три евалуациона периода у истом семестру показали извесна одступања у погледу просечних оцена. Такође, кроз дубљи увид у податке добијене за сваки студијски програм понаособ, омогућава се лакше лоцирање фактора ниже вреднованих елемената у односу на претходне године. Таква активност може бити добра основа управнику центра за унапређење квалитета за креирање потенцијалног плана деловања у циљу унапређења квалитета наставног процеса у свим елементима вредновања (понајпре, оним ниже вреднованим). Иако су горе описане и интерпретиране оцене квалитета наставног процеса изузетно високе, то никако не значи да не треба подржати добре праксе и да елементе све вредноване области, и у њима места са приметним мањим или већим одступањем не треба посебно третирати и надаље пратити. Важно је, када год то прилике омогућавају покретати различите врсте активности којим би се они високо позиционирали.

Сачињавањем Извештаја о самовредновању квалитета наставног процеса ствара се добра основа за заједничко деловање управника Центра за унапређење квалитета и продекана за наставу у смеру информисања управника свих департамана о спроведеним активностима и кључним резултатима вредновања. Како Центар располаже јединственом базом података која обухвата и појединачне резултате за сваког наставника и сарадника свих студијских програма, то је умногоме лакше у појединим случајевима аргументовано суочити руководеће органе организационих јединица са идентификованим слабостима, недостацима и критичним тачкама. Без сумње, и позитивне резултате треба посебно афирмисати, одржавати или даље развијати. Управницима се могу дати на располагање ови подаци како би наставници и сарадници задужени за реализацију предавања и вежби на припадајућем студијском програму имали увид у своје оцене. Ова пракса чини се добром јер сваки наставник и сарадник увидом у сопствене оцене поред информисаности о свом раду може добити и подстицај да изврши одређене промене у свом раду. То посебно добија на значају тамо где се детектују ниже оцене, потенцијална „ризична“ места, или пак предвиђања могућих негативних појава у наставном раду које могу потицати од њих самих. Важно је напоменути и новопокренуте активности на којима се ажурно ради а то је активирање одељка „анкете“ на наставничком порталу. Увозом података у наставнички портал сваки наставник понаособ може погледати просечну оцену добијену на предметима за које је задужен по свакој академској години. И на овај начин наставници могу бити

информисани о резултатима вредновања. Такође, тамо где се процени да је потребно, па чак и пожељно, Центар за унапређење квалитета може да покрене иницијативе на нивоу својих надлежности за координисано, кооперативно и конструктивно решавање детектованих проблема али и могућих прикривених нежељених учинака који се не могу јасно идентификовати али се могу предвидети. У таквим, премда ретким случајевима, посебно формиране комисије укључујући продекана за наставу, управника Центра за унапређење квалитета и управника департмана анализирају детектован проблем и заједнички осмишљавају план деловања који се спроводи према јасно спецификованим правилима све док се не утврде позитивни ефекти или мења план активности уколико не проистекну жељени резултати. Све наведеног говори у прилог да се активности центра не свде на испуњавање одређених форми већ се континуирано ради на проширивању и интензивирању различитих активности које би допринеле постизању високог нивоа квалитета.

Између осталог, Центар за квалитет негује праксу отворености и флексибилности за све конструктивне предлоге наставног особља за унапређење свих елемената вредновања квалитета наставног процеса, посебно оних из којих се јасно виде могућности за проактивно деловање и ефективне наставне праксе. Како вредне информације долазе од студената као корисника образовних услуга једнако вредне информације могу се добити и од наставног кадра као пружалаца тих истих услуга, те је у том смислу њихова мишљења и искуства неопходно уважити. Превасходно, значајна је информисаност о изазовима и проблемима у наставном раду као ресурс, инпут и полазиште за увођење прогресивних промена. У том смислу, овде се не говори само о отворености Центра за унапређење квалитета у погледу колегијалности, уважавања, поштовања наставног кадра, већ и неговања вишесмерне комуникације и посвећености заједничком циљу, односно превазилажењу проблема и тешкоћа на које се наилази у наставном раду. Такве активности представљају приоритетне задатке на којима је нужно радити ради изграђивања културе квалитета.

Напоследку, и не мање важно јесте и интензивније обавештавање студената од стране представника Студентског парламента, самог Центра и представника студената који сачињавају Комисију за унапређење квалитета Факултета о значају њихове партиципације и непристрасности у евалуацијама. Уз то, чини се да би један од важнијих задатака Центра требао да се тиче охрабривања студената на слободно изнесу своја мишљења и искуства како јавно и транспарентно, тако и анонимно кроз коментаре на евалуативним листовима. Врло често ова поља студенти оставе непопуњена. Поред тога, рекло би се да поједини студенти неретко високо вреднују поједине елементе услед неупућености у анонимност, или пак услед страха (објективног или субјективног типа), или одређених негативних

искустава. У том погледу рад Центра за унапређење квалитета требало би усмерити и на осмишљавање активности којима би се радило на отклањању сумњичавости студената, приближио рад и функционисање центра, у указало на етичке принципи на којима почива организација и рад Центра, упознавање са кључним особама на нивоу Центра којима се могу обратити за помоћ уколико се појаве неки проблеми везани за наставни процес, а о којима немају слободу да пишу или јавно иступе. Такав приступ могуће је остварити кроз краће трибине или радионице са студентима које би се реализовале сваке године и са сваком новом генерацијом студената јер би се тиме остварила не само информисаност него и упућеност у основне правце деловања Центра за унапређење квалитета. То би довело вероватно и до веће ангажованости студената не само у раду Центра него и у објективнијем приступу током евалуација, те и слободног изношења потенцијалних предлога студената за покретање неких иницијатива и активности усмерених на подизање квалитета наставног процеса и бољих учинака, како самих студената, тако и запослених, те и факултета као институције. Свакако, све информације које се добијају од вишеструког су значаја нарочито када су у питању критична места која су можда непокривена или нису јасно уочљива, а на чијим би трансформацијама било могуће радити. Повратне информације који долазе од студената али и самих наставника значајан су ресурс на чијим основама Центар треба да заснива и усмерава своја будућа деловања и тенденције у развијању пожељне културе квалитета.

Ниш, 29. 5. 2024.

Управник Центра за унапређење квалитета

Доц. др Иван Николић